

UITVOERINGSAGENDA

HUISHOUELIJK AFVAL 2021-2025

Verder op weg naar een circulaire verwerking

Gemeente Assen

Inhoud

1. INLEIDING	4
2. 50 JAAR AFVALINZAMELING IN NEDERLAND: VAN EEN LINEAIRE NAAR CIRCULAIRE ECONOMIE ..	5
3. AFVALBELEID IN DE GEMEENTE ASSEN 2013-2020	7
3.1 Keuze voor het afvalmodel Huidig+ (2013)	7
3.2 Aanpassing van het afvalmodel (2016)	7
3.3 Resultaten in 2020	7
4. UITVOERINGSAGENDA 2021-2025	8
4.1 Stimuleren van afvalscheiding door de inwoners	8
4.2 Verhogen van scheidingspercentage op het Milieupark	8
4.3 Onderzoek naar nieuwe verwerkingsmethoden	8
5. SAMENHANGEND MAATREGELENPAKKET HUISHOUDELIJKE AFVALINZAMELING VANAF 2021 ...	10
5.1 Maatregelenpakket deel 1, in te voeren in 2021	10
5.1.1 Maatregel A: GFT inzameling grondgebonden woningen	10
5.1.2 Maatregel B: GFT inzameling appartementen	10
5.1.3 Maatregel C: Oud papier en karton	11
5.2 Maatregelenpakket deel 2, in te voeren in 2023	11
5.2.1 Maatregel D: Aparte inzameling luiers en incontinentiemateriaal	11
5.2.2 Maatregel E: Verlagen van inzamelfrequentie restafval	11
5.3 Verwachte resultaten van de maatregelenpakket deel 1	12
5.4 Kosten, baten en dekking	12
6. CAMPAGNE DRENTHE GEEFT DOOR!	13
6.1 Kosten, baten en dekking	13
7. GESCEIDEN INZAMELING VAN PMD-GFT AFVAL BIJ SCHOLEN EN VERENIGINGEN	14
7.1 Inzameling door gemeente	14
7.2 Raadsbesluit	14
7.3 Kosten, baten en dekking	14
8. UITBREIDING VAN HET MILIEUPARK	15
8.1 Waarom is uitbreiding nodig?	15
8.2 Kosten, baten en dekking	15
9. ONDERZOEK NAAR MOGELIJKHEDEN VOOR ALTERNATIEVE ENERGIE UIT BIOAFVAL ASSEN	16
10. GEVOLGEN VOOR DE AFVALSTOFFENHEFFING	17
11. UITVOERING EN PLANNING	19
12. COMMUNICATIE	20
12.1 Intern	20
12.2 Gemeenteraad	20
12.3 Communicatie naar de inwoners op maat	20

12.4 Uitgangspunten voor de communicatie	20
12.5 Kernboodschap	21
12.6 Communicatie acties en planning.....	21

1. INLEIDING

In lijn met het nationale rijksbrede programma circulaire economie hecht de gemeente Assen grote waarde aan haar bijdrage aan de transitie naar een volledig circulaire economie. Deze Uitvoeringsagenda Huishoudelijk Afval 2021-2025 gaat over huishoudelijk afval als onderdeel van de circulaire economie. In de circulaire economie stappen we af van 'produceren, consumeren en daarna weggooien'. Afval wordt een nieuwe grondstof, en afval zoals we dat nu kennen verdwijnt. Recycling is een belangrijk onderdeel van de circulaire economie. Vrijwel alles dat we gebruiken, wordt straks steeds opnieuw gebruikt. Zo maken we de cirkel rond. En daarmee sparen we behalve onze grondstoffen ook het milieu, verminderen we onze CO2-uitstoot en stimuleren we innovatie, nieuwe bedrijvigheid en werkgelegenheid.

In deze agenda blikken we eerst terug op 50 jaar afvalinzameling in Nederland, gevolgd door een omschrijving van het afvalbeleid dat we sinds 2013 in de gemeente Assen hebben gevoerd. Op basis daarvan komen we tot een uitvoeringsagenda voor de komende vijf jaar, met de stappen die we verder op weg naar een circulaire afvalverwerking willen zetten. We lichten elke stap verder toe, inclusief de kosten, baten en dekking. Dit wordt gevolgd door een overzicht met de gevolgen voor de afvalstoffenheffing, een planning met activiteiten en een opzet voor de communicatie.

2. 50 JAAR AFVALINZAMELING IN NEDERLAND: VAN EEN LINEAIRE NAAR CIRCULAIRE ECONOMIE

Vijftig jaar geleden is in Nederland een start gemaakt met het gedeeltelijk loslaten van een lineaire economie, vanaf dat moment krijgen we oog voor afvalvermindering. In 1979 introduceert Ad Lansink zijn 'ladder van Lansink'. De ladder is erop gericht om in het afvalbeleid prioriteit te geven aan de milieuvriendelijkste verwerkingswijzen.

De introductie van de ladder heeft tot gevolg dat afvalstoffen niet langer automatisch worden gestort, maar dat eerst wordt gekeken of er iets nuttigs mee kan worden gedaan. De overheid stimuleert dit beleid met steeds hogere storttarieven en een verbod op definitief storten van bijna alle afvalstoffen. In 1979 doet ook de glasbak zijn intrede. Tien jaar later wordt overal het oud papier apart ingezameld en daarna is het Groente-, Tuin- en Fruitafval (GFT) aan de beurt.

In 2011 is de Nederlandse overheid begonnen met het sluiten van Green Deals. Dit zijn overeenkomsten tussen het bedrijfsleven en de overheid om op een bepaald thema vernieuwende en duurzame initiatieven uit de samenleving te stimuleren. Inmiddels zijn er meer dan 200 Green Deals ondertekend, waaronder een aantal over een kringlooeconomie.

VOORBEELDEN VAN GREEN DEALS	
Circulaire gebouwen	Richt zich op een minimaal gebruik en hergebruik van grondstoffen en producten bij het ontwerp en de exploitatie van bedrijfsgebouwen. Voor gebouwen betekent dit niet alleen het kijken naar materialen, maar ook naar levensduurverlenging door het maximaal aanpasbaar maken van de gebruiksfunctie van een gebouw. Een belangrijk onderdeel van deze deal is het ontwikkelen van een gebouwspaspoort. In dit paspoort worden de circulaire kenmerken van een gebouw vastgelegd.
Circulair inkopen	Partijen willen een bijdrage leveren aan het realiseren van een circulaire economie door middel van inkoop.
Nederland Hotspot voor Circulaire Economie	Doel is om de transitie naar een circulaire economie te versnellen, door opschaalbare circulaire projecten uit te voeren. Nederland kan zich als wereldwijde hotspot in de circulaire economie positioneren door synergie tussen bedrijfsprojecten, overkoepelende sector- en regionale analyses en beleid gericht op groene groei.

Tabel 1 Voorbeelden van Green deals

Oog voor de ontwerp kant en de samenwerkingskant van de circulaire economie wordt pas later in de praktijk gebracht. In 2012 publiceert de Europese Commissie het rapport *Manifesto for a Resource*

Efficient Europe. Dit manifest stelt dat de EU in een wereld met een groeiende vraag naar grondstoffen en groeiende milieuschade geen andere keus heeft dan naar een grondstof-efficiënte en uiteindelijk circulaire economie te bewegen.

In 2013 voert TNO het eerste beleidsonderzoek uit naar de kansen voor een circulaire economie in Nederland, als onderdeel van het beleidsplan Van Afval Naar Grondstof (VANG). In het onderzoek staat een aantal mogelijkheden voor beleid.

- Het verlagen van het btw-tarief voor dienstverlening uit de circulaire economie, zoals onderhoud, reparatie en revisie.
- Een verschuiving van loonbelasting naar materiaalbelasting.
- Het verlengen van garantieperiodes van producten.

In 2015 doet de Europese Commissie een voorstel om naar een meer circulaire economie te bewegen. Dit betreft aan de ene kant het introduceren van uniforme standaarden voor reststromen. Zo hoeven producenten niet meer nieuw ontgonnen grondstoffen te gebruiken. Daarnaast komt er geld vrij voor onderzoek naar eco-design en worden de eisen omtrent afvaldumping en recycling verscherpt. Recycling van afval is ook onderdeel van de Europese greendeal 'Klimaatneutraal Europa in 2050'.

3. AFVALBELEID IN DE GEMEENTE ASSEN 2013-2020

3.1 Keuze voor het afvalmodel Huidig+ (2013)

Eind 2013 heeft de gemeenteraad uit vijf voorgestelde modellen gekozen voor het afvalmodel Huidig+.

- Gratis storten van grof huishoudelijk afval, met een maximum van 300 kg per huishouden per jaar.
- Vier keer per jaar gratis grof tuinafval naar het Milieupark op een door het huishouden zelf te bepalen moment.
- Wekelijks inzamelen van gft-afval in de drie zomermaanden en maandelijks in de rest van het jaar.
- Op verzoek "om niet" verstrekken van een specifieke container voor kunststofverpakkingsafval aan iedere grondgebonden woningaansluiting.
- Containermanagement.

Op dit raadsbesluit zijn de volgende aanvullende opmerkingen gemaakt.

- Optimaliseren van voorzieningen voor oud papier en kunststofverpakkingsafval appartementen.
- Uitvoeren van een pilot met 'omgekeerd inzamelen' na implementatie van bovenstaande zaken.

Naar aanleiding van het raadsbesluit zijn de volgende uitvoeringsresultaten te melden.

- GFT inzameling. Uit een enquête is gebleken dat de zomerfrequentie wordt gewaardeerd. Het had echter niet tot resultaat dat er meer GFT werd ingezameld. Uit efficiencyoverwegingen is de zomerfrequentie daarom weer naar eenmaal per twee weken teruggebracht. Sindsdien vragen inwoners sporadisch naar herinvoering van de wekelijkse zomerinzameling.
- De pilot 'Omgekeerd inzamelen'. De pilot is uitgevoerd in twee wijken. Uitkomst is een voorkeur van bewoners voor de methode 'de restafvalcontainer minder vaak leegmaken', in plaats van het opheffen van de inzameling met minicontainers en het storten van het restafval in wijkcontainers.

3.2 Aanpassing van het afvalmodel (2016)

In 2016 heeft de raad besloten het afvalmodel aan te passen. Om het scheiden van afval te stimuleren en hergebruik van grondstoffen meer mogelijk te maken zijn de inzamelfrequenties aangepast.

In dit kader heeft de raad op 2 mei 2016 de volgende besluiten genomen.

- Halveren van de frequentie van restafval van eenmaal per twee weken naar eenmaal per vier weken.
- Verdubbelen van de frequenties van PMD en oud papier van eenmaal per maand naar eenmaal per twee weken.
- Snoeiafval onbeperkt 'om niet' laten storten op het Milieupark.
- Ledigingsfrequentie van GFT veranderen naar eenmaal per maand in de maanden december, januari en februari en eenmaal per twee weken in de rest van het jaar.

Assenaren gestimuleerd om meer aandacht te hebben voor het scheiden van afval door gerichte communicatie en de manifestatie '100-100-100': 100 huishoudens-100 dagen-100% restafvalvrij.

3.3 Resultaten in 2020

Het afvalbeleid van de gemeente Assen heeft tot nu toe al veel opgeleverd. Het aantal kg fijn/grof restafval is gedaald van 231 kg per persoon per jaar in 2015 naar 146 kg per persoon per jaar in 2019.

Landelijk gezien doet Assen het hiermee niet slecht. Ter vergelijking: in 2018 hadden we 148 kg restafval en 67% hergebruik tegenover gemiddeld 183 kg en 65% hergebruik in benchmarkgemeenten. Dit is een mooi resultaat maar voor de toekomst is het nog onvoldoende.

4. UITVOERINGSAGENDA 2021-2025

Belangrijk onderdeel van de transitie naar de circulaire economie is de verdere optimalisering van afvalinzameling en afvalscheiding. Want minder restafval en meer gescheiden materiaalstromen vergroten de kansen op hergebruik van grondstoffen. Op termijn willen we toe naar de landelijk gehanteerde Van Afval Naar Grondstof-norm (VANG) van gemiddeld 100 kg huishoudelijk restafval per persoon per jaar en 70% hergebruik van de totale hoeveelheid afval. Hier hebben wij ons samen met de andere Drentse gemeenten op 19 oktober aan gecommiteerd 2017 in MarkeRein-verband¹ door ondertekening van het manifest 'Drenthe Van Afval Naar Grondstoffen'.

In de voorliggende Uitvoeringsagenda Huishoudelijk Afval 2021-2025 staan de stappen die we de komende periode als gemeente Assen willen zetten op weg naar de realisatie van een verdere circulaire verwerking van huishoudelijk afval. De strategie bestaat uit de volgende drie onderdelen:

1. Stimuleren van nog meer afvalscheiding door de inwoners.
2. Verhogen van het scheidingspercentage op het Milieupark.
3. Onderzoek naar mogelijkheden om alternatieve energie te halen uit bioafval dat Assen beschikbaar heeft.

4.1 Stimuleren van afvalscheiding door de inwoners

- Introduceren van een samenhangend pakket van aanvullende maatregelen voor huishoudelijke afvalinzameling die afvalscheiding bevorderen, met ingang van 2021.
 - a) Inzamelfrequentie Groente-, Fruit- en Tuinafval (GFT) voor grondgebonden woningen vaststellen op tweewekelijks gedurende het hele jaar.
 - b) Invoeren van GFT-containers voor appartementen.
 - c) Verlagen van de inzamelfrequentie van oud papier en karton bij grondgebonden woningen.
- Bevorderen van gescheiden inzameling van het PMD en GFT bij scholen en verenigingen door middel van het Besluit maatregel gescheiden inzameling van het PMD-GFT afval van scholen en verenigingen.
- Uitleggen waarom we afval moeten scheiden en wat er kan worden geproduceerd van hernieuwde grondstoffen in de Campagne 'Drenthe geeft door!'. Start van deze gezamenlijke campagne van alle Drentse gemeenten was op 18 juni 2020. De looptijd is twee jaar.

4.2 Verhogen van scheidingspercentage op het Milieupark

- Uitbreiden van het Milieupark. Daardoor is er meer ruimte voor afvalscheiding en kunnen we een hoger scheidingspercentage behalen.

4.3 Onderzoek naar nieuwe verwerkingsmethoden

- Onderzoeken van de mogelijkheden om luiers en incontinentiemateriaal apart in te zamelen en te recycleren. Wij onderschrijven de toenemende mogelijkheden om deze materialen te recycleren en zo restafval te reduceren. Maar voordat we besluiten om deze afvalstroom apart in te zamelen, willen we eerst alle financiële en inzameltechnische consequenties in kaart brengen. Dit betekent onderzoek naar verwerkingsmethoden, verwerkingslocaties, kosten en inzamelstructuren. Ook gaan we overleggen met kinderdagverblijven en verpleeghuizen over de rol die zij kunnen spelen bij de inzameling van deze materialen.

¹ MarkeRein is een platform, waarin afvalbeleidsmedewerkers van alle Drentse gemeenten samen met Area initiatieven tot afvalpreventie, afvalscheiding en afvalverwerking verkennen en bestuderen. Door deze samenwerking ontstaat schaalvergroting en is het interessant om gezamenlijk aanbestedingen te organiseren, bijvoorbeeld voor restafval en GFT in 2014 en voor het legen van glasbakken in 2015.

- Onderzoeken van de hoeveelheid vrijkomende stromen bioafval in de gemeente Assen, zoals (huishoudelijk) GFT, snoeiafval, bermmaaisel, bladafval en mest te inventariseren en op welke wijze deze stromen een bijdrage kunnen leveren aan de energietransitie. Dit onderzoek gebeurt in een stageopdracht. Het omvat ook de kosten, subsidiemogelijkheden en het betrekken van mogelijke samenwerkingspartners. Lokale verwerking van bioafval met een zichtbare opbrengst zal bewoners en bedrijven stimuleren om dit mogelijk te maken.

5. SAMENHANGEND MAATREGELENPAKKET HUISHOUDELIJKE AFVALINZAMELING VANAF 2021

5.1 Maatregelenpakket deel 1, in te voeren in 2021

Het aantal kg restafval per persoon per jaar vermindert niet snel genoeg, mede vanwege de toegenomen consumptie in de huidige economie. Met de volgende aanvullende maatregelen kunnen we de hoeveelheid restafval verminderen, en daarmee meer grondstoffenhergebruik realiseren.

- A. **GFT inzameling grondgebonden woningen.** De inzamelfrequentie GFT grondgebonden woningen in de wintermaanden december, januari en februari gelijktrekken met de rest van het jaar en verhogen van eenmaal per maand naar eenmaal per twee weken. Met ingang van 1 januari 2021.
- B. **GFT inzameling appartementen.** Het invoeren van een GFT-inzameling voor appartementen en het plaatsen van GFT-containers bij alle appartementen. In gebruik name in de loop van 2021.
- C. **Oud papier en karton (OPK).** Het verminderen van de inzamelfrequentie van oud papier en karton van eenmaal per twee weken naar eenmaal per vier weken. Dit kan omdat de hoeveelheid ingezameld OPK al jaren daalt. Met ingang van 1 januari 2021.

5.1.1 Maatregel A: GFT inzameling grondgebonden woningen

Op dit moment wordt bij grondgebonden woningen GFT van maart tot en met november eenmaal per twee weken ingezameld en van december tot en met februari eenmaal per maand. Door de zachte winters van de laatste jaren ontstaat er het hele jaar tuinafval. Bewoners geven aan in de wintermaanden te weinig berging voor hun GFT te hebben. Daarom gaan we het GFT het hele jaar eenmaal per twee weken inzamelen. Deze maatregel stimuleert de inwoners om het GFT gedurende het hele jaar beter te scheiden. Momenteel wordt er nog zo'n 30 kg per persoon per jaar organisch bioafval in de restafval-container gestort. Deze maatregel zal op termijn naar schatting 1.250 ton minder restafval op jaarbasis opleveren. Ter vergelijking: in 2019 was sprake van een totaal van 9.200 ton restafval.

5.1.2 Maatregel B: GFT inzameling appartementen

Op dit moment hebben we voor appartementen geen gescheiden GFT-inzameling en komt het GFT in het restafval terecht. Op basis van ervaringen met de pilot 'GFT appartementen' blijkt dat er voldoende belangstelling voor gescheiden GFT-inzameling is. Het plaatsen van bovengrondse GFT-cocons werkt daarbij het beste. In de pilot hebben we in het voorjaar van 2018 de belangstelling voor het apart aanbieden van GFT gepeild bij bewoners van drie flats aan de Speenkruidstraat. Uit de enquête onder alle bewoners bleek dat 77% van de respondenten (totaal 95) een aparte inzameling van keukenafval een goed idee vindt. In de pilot hebben vervolgens 150 van de 263 huishoudens een gratis aanrechtafvalbakje opgehaald. Na afloop van de pilot zijn de GFT-containers bij de drie flats op verzoek van de deelnemers in gebruik gebleven. In juni 2020, twee jaar na de pilot, constateren we dat de hoeveelheid GFT per week nauwelijks is gedaald in vergelijking met de resultaten tijdens de pilot. Met de deelnemers aan de pilot is afgesproken dat we ze zullen betrekken bij de keuze voor het model GFT-container die we bij alle appartementen in Assen gaan plaatsen.

Uit metingen blijkt dat we kunnen rekenen met 100 gram GFT per dag per appartementshuishouden. Een aparte GFT inzameling in de appartementen in Assen kan naar schatting circa 36 kg minder restafval per appartementshuishouden opleveren. Daarmee besparen we circa 250 ton restafval op jaarbasis.

5.1.3 Maatregel C: Oud papier en karton

Vanaf 2001 heeft Assen de papierinzameling via verenigingen losgelaten. Alle grondgebonden woningen zijn voorzien van een papiercontainer en de appartementen hebben ondergrondse containers gekregen. Op basis van onze cijfers constateren we dat per ledigingsmogelijkheid maar ongeveer de helft van de containers wordt aangeboden. De chauffeurs bevestigen dit en geven aan dat de containers niet allemaal elke twee weken worden aangeboden. Bovendien zijn de containers die wel worden aangeboden vaak halfvol. Dit rechtvaardigt een frequentieverlaging. Mochten bewoners een enkele keer teveel oud papier hebben, dan kunnen zij dat zes dagen per week gratis kwijt op het Milieupark. De aanpassing in de frequentie zorgt voor een efficiëntere bedrijfsvoering. Het biedt meer tijd voor onderhoud aan zijladers en bijbehorende containers. De verwachting is dat hierdoor minder uitval van auto's ontstaat waardoor er minder inhuur nodig is. Daarnaast kunnen we op deze manier ook de uitbreiding in het grondgebonden woningbestand binnen de bestaande bedrijfsvoering blijven bedienen.

Sinds 2016 is de hoeveelheid ingezameld papier afgenomen van 60 kg naar 52 kg per persoon per jaar. Mocht Assen besluiten om de ja/ja-brievenbussticker in te voeren, dan zal de hoeveelheid oud papier naar verwachting nog verder teruglopen. De ervaringen in het land laten namelijk zien dat veel mensen geen sticker zullen plakken. Op dit moment loopt de cassatieprocedure van de folder-branche tegen de uitspraak van het gerechtshof. Er is nog geen zicht op uitsluitel hierover. Naar aanleiding van een eerdere rechtszaak moet Assen vóór invoering een overbruggingstijd van 20 maanden in acht nemen. Deze overbruggingstijd is in december 2019 ingegaan en dit is per brief aan de branche meegedeeld.

5.2 Maatregelenpakket deel 2, in te voeren in 2023.

Te besluiten na resultaat onderzoek recycling luiermateriaal

Op dit moment produceren circa 6.000 huishoudens in Assen luiermateriaal. Door de vergrijzing neemt dit aantal voorlopig nog toe. Circa 10% van de huidige hoeveelheid restafval bestaat uit 'luiers voor alle leeftijden'. Door luiers gescheiden in te zamelen en te recyclen, kan de hoeveelheid restafval met uiteindelijk zo'n 600 ton afnemen. Dit betekent op termijn 8-9 kg per persoon per jaar minder restafval.

5.2.1 Maatregel D: Aparte inzameling luiers en incontinentiemateriaal

Na onderzoek naar recyclingsmogelijkheden, kosten en inzamelmogelijkheden zullen wij een besluit nemen over het wel of niet aanwijzen van luiers en incontinentiemateriaal als apart in te zamelen en te verwerken afvalstroom. Inzameling van deze stroom zal gaan via ondergrondse containers. Voorbeelden van producten die van luiermateriaal kunnen worden gemaakt zijn groen gas en plastic korrels. Sinds 2019 laten ruim al 60 gemeenten hun luiermateriaal recyclen bij ARN en Weurt. Sinds 2017 werken we met alle Drentse gemeenten in MarkeRein-verband aan een recyclingsmogelijkheid voor luiers in het noorden van Nederland. Een aantal Groningse gemeenten heeft zich bij dit initiatief aangesloten en er is ook belangstelling uit Overijssel. De hoop is gevestigd op een locatie in Drenthe met ingang van 2023. Op het moment dat voldoende betrokken gemeenten luiermateriaal hebben aangewezen als apart te verwerken afvalstroom, kan de aanbesteding voor de inkoop van luiermateriaalrecycling in het voorjaar van 2021 starten.

5.2.2 Maatregel E: Verlagen van inzamelfrequentie restafval

Op het moment dat de gescheiden luierinzameling van start is gegaan, kan de inzamelfrequentie van restafval worden verlaagd van eenmaal per vier weken naar eenmaal per zes weken. Op termijn is een verlaging van de restafvalfrequentie naar eenmaal per acht weken wellicht mogelijk.

5.3 Verwachte resultaten van de maatregelenpakket deel 1

In de onderstaande tabel staan de verwachte resultaten van maatregelenpakket 1 weergegeven. Te zien is de mogelijk afname van de ene afvalstroom en toename van de andere afvalstroom. De verwachte stijging van de hoeveelheid rest- en grof afval in 2020 wordt veroorzaakt door de opruimwoede van veel mensen in verband met Covid-19. De totale hoeveelheid afval zal de komende jaren naar verwachting niet afnemen.

Huishoudelijk afval in kg/p.p.p.j.	2012	2016	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Thermische verwerking	realisatie	realisatie	realisatie	prognose	prognose	prognose	prognose	prognose	prognose
Restafval	232	169	128	133	127	123	119	115	111
Grof afval	24	19	18	19	18	18	18	18	18
Subtotaal	255	188	146	152	145	141	137	133	129
Recycling/hergebruik	realisatie	realisatie	realisatie	prognose	prognose	prognose	prognose	prognose	prognose
Groente-, fruit- en tuinafval	116	123	116	120	120	121	121	122	122
Oud papier en karton	59	61	54	54	54	54	54	54	54
Verpakkingsglas	16	17	17	18	19	21	22	24	25
Textiel	4	4	7	7	7	8	9	10	11
PMD	5	27	36	38	39	40	41	42	43
Subtotaal	199	233	229	236	239	244	247	252	255
Totaal afval	454	421	375	388	384	385	384	385	384
Hergebruikspercentage HHA	49	60	68	69	70	71	71	72	72

Tabel 2 Hoeveelheid HHA p.p.p.j.

In deze tabel is te zien dat met maatregelenpakket 1 de totale hoeveelheid restafval daalt tot 129 kg per persoon in 2025. De prognose is dat dit in 2025 door minder verwerkingskosten een verlaging van circa € 3 op de afvalstoffenheffing oplevert. Wanneer we uiteindelijk besluiten om ook maatregelenpakket 2 door te voeren, dan zal de hoeveelheid restafval verder dalen naar 90 kg per persoon in 2025. De kosten van de aparte verwerking van luiers zal naar verwachting dan juist een verhoging van de afvalstoffenheffing à € 3,50 veroorzaken, het hergebruikspercentage stijgt naar meer dan 75%.

5.4 Kosten, baten en dekking

Om het maatregelenpakket deel 1 uit te kunnen voeren is een aantal investeringen noodzakelijk. Voor de inzameling van GFT bij appartementen moeten containers worden ingekocht. Om het scheiden van afval te bevorderen bieden we gratis aanrechtafvalbakjes aan de bewoners van de appartementen aan. Verder zijn voor de lediging van deze containers en de al gerealiseerde uitbreiding van ondergrondse (pers)containers twee extra voertuigen en extra personeel nodig. Hieronder staat een overzicht van de financiële consequenties van de maatregelen.

Element	Investering	Jaarlast
300 GFT-cocons appartementen	€ 1.350.000	€ 164.000
Inzamelvoertuig ledigen GFT-containers appartementen	€ 170.000	€ 72.996
Aanrechtbakjes	€ 80.000	€ 17.071
Vervanging 10 ondergrondse containers per jaar	€ 50.000	€ 3.856
Extra haak/kraan-voertuig voor ledigen ondergrondse containers	€ 440.000	€ 109.521
Extra personeelskosten		€ 193.120
Totaal	€ 2.090.000	€ 560.564

Tabel 3 Investerings maatregelenpakket 1

6. CAMPAGNE DRENTHE GEEFT DOOR!

In de bewustwording van onze inwoners is het niet alleen belangrijk dat we vertellen hoe ze afval moeten scheiden. We moeten ook vooral duidelijk maken waarom het zo belangrijk is om dit te doen en wat er vervolgens gebeurt met het afval. Onze inwoners hebben regelmatig aangegeven dat zij hierin zijn geïnteresseerd. Op dit moment wordt niet in deze behoefte voorzien. Ook landelijk zijn er geen plannen om hierop in te spelen. Daarom hebben de gezamenlijke Drentse gemeenten de handen in elkaar geslagen en de campagne “Drenthe geeft door!” ontwikkeld. Het startsein vond plaats op 18 juni 2020. De campagne heeft een looptijd van twee jaar.

De campagne omvat animaties, succesverhalen en infographics, die allemaal verzameld staan op de website www.drenthegeeftdoor.nl. Ook zijn er commercials, advertenties, city displays en posters ontwikkeld. De uitingen zijn geschikt voor gebruik op social media.

6.1 Kosten, baten en dekking

De totale kosten van de campagne bedragen € 250.000. De kosten worden verdeeld over de twaalf Drentse gemeenten. De gemeente Assen heeft hiervoor binnen de afvalstoffenheffing een communicatiebudget beschikbaar. De provincie Drenthe is gevraagd de campagne te subsidiëren.

7. GESCHEIDEN INZAMELING VAN PMD-GFT AFVAL BIJ SCHOLEN EN VERENIGINGEN

Op dit moment wordt het afval dat vrijkomt bij scholen en verenigingen niet of nauwelijks gescheiden ingezameld, op papier en karton na. We krijgen de vraag wat de gemeente kan betekenen in de gescheiden inzameling van hun afval. De scholen en verenigingen willen dit graag, om kinderen en volwassenen het goede voorbeeld te geven en hen te stimuleren hun afval net als thuis te scheiden. Zo kunnen we bereiken dat overal afval scheiden de norm wordt.

7.1 Inzameling door gemeente

Om gescheiden afvalinzameling door scholen en verenigingen te stimuleren, kan de gemeente het PMD en GFT van deze organisaties inzamelen in de eigen route voor huishoudelijk afval. Door dat te doen voert de gemeente echter een economische activiteit uit, die kan leiden tot oneerlijke concurrentie met marktpartijen. Dit is strijdig met de Wet Markt en Overheid. Het doel van de Wet Markt en Overheid is om concurrentievervalsing door de overheid tegen te gaan en ondernemers te beschermen. Deze wet kent een aantal uitzonderingen. Eén daarvan is een economische activiteit die in het algemeen belang wordt uitgevoerd (Hoofdstuk 4b, artikel 25h, lid 6 van de Mededingingswet). De gemeenteraad moet deze activiteit dan wel als zodanig aanwijzen voor een maximale termijn van vijf jaar. Na dit raadsbesluit kan de gemeente starten met de uitvoering.

Omdat marktpartijen de inzameling van PMD en GFT niet of nauwelijks aanbieden, is het de verwachting dat zij geen moeite zullen hebben met een dergelijke (tijdelijk) aangeboden gemeentelijke dienstverlening. Dit blijkt ook uit vergelijkbare ervaringen in de rest van het land. Er zijn tot nu toe nergens bezwaren ingediend door marktpartijen tegen de invoering van deze maatregel. Voor het ophalen van restafval is nu wel sprake van goede marktwerving. Om de markt niet te veel te verstoren, zal de inzameling van het restafval dan ook aan de huidige inzamelaar worden overgelaten. Scholen en verenigingen kunnen daarvoor hun huidige contract handhaven. Een financiële compensatie voor marktpartijen is niet aan de orde.

7.2 Raadsbesluit

Tegen deze achtergrond vragen wij aan de gemeenteraad om het besluit te nemen de gescheiden inzameling van PMD en GFT van scholen en verenigingen te verklaren tot algemeen belang in het kader van artikel 25h, lid 6, van de Mededingingswet. Het voorstel is om dit besluit te laten gelden tot:

- 1 augustus 2024
- of tot de dag dat ook marktpartijen deze dienst voor een acceptabel tarief kunnen aanbieden².

Het raadsbesluit staat vervolgens open voor bezwaar en beroep. De maximale duur waarborgt dat belangen in de toekomst niet onevenredig worden geraakt. De gemeente kan op ieder moment besluiten het verrichten van deze activiteiten te staken. Het besluit wordt in het 2023 geëvalueerd.

7.3 Kosten, baten en dekking

De inzameling van GFT en PMD bij scholen en verenigingen zal geen merkbaar financieel effect hebben. De verwachte hoeveelheid grondstoffen vanuit de organisaties is zeer klein ten opzichte van de ruim 31.500 huishoudens in de gemeente. Daarnaast bevinden de scholen en verenigingen zich in de reguliere routes die de inzamelwagens nu ook al rijden in de wijken. De minicontainers kunnen gratis aan de scholen en verenigingen ter beschikking worden gesteld.

² Naar aanleiding van Tweede Kamer amendement Schonis van 30 maart 2020.

8. UITBREIDING VAN HET MILIEUPARK

Het Milieupark aan de Van Doornestraat speelt een belangrijke rol in het verhogen van het scheidingspercentage van afval in onze gemeente, en daarmee in de transitie van onze gemeente naar een circulaire economie. Om deze rol goed te kunnen vervullen is een uitbreiding van het Milieupark nodig. Daarom hebben wij op 23 juni 2020 besloten om uitbreiding van het Milieupark met 2.398 m² toe te staan, de grond te reserveren en de prijs voor de overname van de grond vast te leggen.

8.1 Waarom is uitbreiding nodig?

Afvalstromen bevatten meerdere grondstoffen, en er kunnen steeds meer herbruikbare grondstoffen uit die afvalstromen worden gehaald. De grondstoffen worden op het Milieupark onderscheiden en moeten vervolgens fysiek gescheiden van elkaar worden opgeslagen. Zo voorkomen we dat de afvalstromen elkaar vervuilen en niet meer apart kunnen worden verwerkt. Momenteel is er te weinig ruimte om alle afvalstromen fysiek goed te scheiden. Het is de bedoeling om de uitbreiding van het Milieupark in 2021 te realiseren.

8.2 Kosten, baten en dekking

Met de uitbreiding wordt een onnodige stijging van verwerkingskosten voorkomen, doordat afvalstromen elkaar niet meer vervuilen. Daarnaast zijn in verband met de verhoogde opslagcapaciteit minder transportbewegingen noodzakelijk. De kosten van de uitbreiding zijn begroot op € 27.433 voor overname van de grond en € 171.286 voor de inrichting en afrastering van de uitbreiding. Deze totale investering van € 198.719 betekent een jaarlast van € 13.792 per jaar.

9. ONDERZOEK NAAR MOGELIJKHEDEN VOOR ALTERNATIEVE ENERGIE UIT BIOAFVAL ASSEN

Niet alleen recycling en hergebruik van grondstoffen, materialen en producten dragen bij aan de transitie naar een circulaire economie. Een andere belangrijke pijler is de vervanging van fossiele door niet-fossiele grondstoffen. Op dit punt vertoont de circulaire economie een overlap met energietransitie, waar wij als gemeente Assen intensief aan werken. In dit kader onderzoeken we mogelijkheden op het gebied van zelfvoorziening. Door de beperkte grondoppervlakte van Assen is het niet gemakkelijk om windenergie toe te passen. Wel is op Assens grondgebied een viertal zonneparken in ontwikkeling.

Om de mogelijkheden voor de productie van bijvoorbeeld groengas, warmte of een andere energiebron te onderzoeken is een stagiaire aangetrokken. Deze gaat de mogelijkheden onderzoeken om alternatieve energie te winnen uit vrijkomende stromen bioafval dat de gemeente beschikbaar heeft, bijvoorbeeld door vergisten, vergassen of andere alternatieven. Het gaat bijvoorbeeld om bioafval zoals (huishoudelijk) GFT, snoeiafval, bermmaaisel, bladafval en mest. Het onderzoek omvat ook de kosten, subsidiemogelijkheden en het betrekken van mogelijke samenwerkingspartners.

Lokale verwerking van bioafval met een zichtbare opbrengst zal bewoners en bedrijven stimuleren om dit mogelijk te maken. Wanneer we deze verwerkingsmogelijkheid ook zouden openstellen voor horecabedrijven, stellen we hen in staat om keukenafval gescheiden te laten verwerken. Vanwege volume en kosten is dit tot nu toe voor de meeste bedrijven in Assen en omgeving niet haalbaar.

Het rapport over de uitkomsten van het onderzoek en de mogelijke bijdrage van bioafval aan de energietransitie van Assen zal eind 2020 worden afgerond en aangeboden.

10. GEVOLGEN VOOR DE AFVALSTOFFENHEFFING

2020

Op dit moment bedraagt de afvalstoffenheffing € 222,73 voor een meerpersoonshuishouden per jaar. In vergelijking met andere Drentse gemeenten zitten wij daarmee in de middenmoot. De gemeente Tynaarlo heeft met € 176 de laagste heffing en de gemeente Emmen heeft met € 302 de hoogste heffing.

2021

Het voorgestelde maatregelenpakket 1 heeft voor 2021 nog geen effect. Conform de bestendige gedragslijn wordt het rekeningresultaat meegenomen bij het bepalen van de afvalstoffenheffing. In 2019 was het nettoresultaat € 236.709 negatief. Dit resulteert in 2021 in een verhoging van de afvalstoffenheffing van € 7,50 plus € 8,76 verwachte meerkosten voor verwerking: totaal € 16,26.

Wanneer het eindresultaat negatief is, dan gaat de afvalstoffenheffing omhoog. Wanneer het eindresultaat positief is, dan geven we dit terug aan de bewoners door de afvalstoffenheffing te verlagen. Dit laatste is gebeurd in 2017 (eindresultaat € 909.244) en in 2018 (eindresultaat € 147.814). Het verschil tussen de realisaties in 2017, 2018 en in 2019 is onder andere veroorzaakt door verkoop van de laatste aandelen VAMIJ (2017) en hogere opbrengsten van verkochte afvalstromen in 2017/2018 en juist lagere opbrengsten en hogere verwerkingskosten in 2019.

Om grote pieken en dalen in de heffingsbedragen te voorkomen, kan het een overweging zijn om de positieve resultaten niet direct terug te geven aan bewoners, maar ze te gebruiken om schommelingen in het heffingsbedrag op te vangen.

2022

Het voorgestelde maatregelenpakket 1 en de uitbreiding van het Milieupark worden uitgevoerd in 2021. Dit zijn de totale investeringslasten:

Element	Investering	Jaarlast
300 GFT-cocons appartementen	€ 1.350.000	€ 164.000
Inzamelvoertuig ledigen GFT-containers appartementen	€ 170.000	€ 72.996
Aanrechtbakjes	€ 80.000	€ 17.071
Vervanging 10 ondergrondse containers per jaar	€ 50.000	€ 3.856
Extra haak/kraan-voertuig voor ledigen ondergrondse containers	€ 440.000	€ 109.521
Extra personeelskosten		€ 193.120
Subtotaal 1	€ 2.090.000	€ 560.564
Uitbreiding en inrichting 2.398 m2 milieupark	€ 198.719	€ 13.792
Subtotaal 2	€ 2.288.719	€ 574.356
Beschikbare vervangingsinvestering	€ -2.400.000	€ -185.000
Totaal	€ -111.281	€ 389.356

Tabel 4 Investerings maatregelenpakket 1 inclusief uitbreiding milieupark

In bovenstaand overzicht is een post 'beschikbare vervangingsinvestering' opgenomen. Deze investeringslasten vallen vrij door het niet vervangen van de hele eerste serie ondergrondse containers

met een afschrijvingstermijn van 15 jaar. Deze containers zijn boekhoudkundig wel maar technisch nog lang niet afgeschreven. Voor de zekerheid begroten we de vervanging van 10 containers per jaar. Het bedrag van deze vervangingsinvestering is al in de afvalstoffenheffing verwerkt en veroorzaakt daardoor op zichzelf geen extra verhoging.

De eenmalige verhoging van de afvalstoffenheffing wordt veroorzaakt doordat de voorgestelde investeringen andere afschrijvingstermijnen kennen dan de vrijgevallen investering. Hierdoor wordt de jaarlijkse last hoger. De afschrijvingstermijn voor de cocons is 12 en het materieel wordt over 8 jaren afgeschreven. Daarnaast zijn er extra lasten voor beheer en onderhoud.

De investeringen worden per 2022 opgenomen op de balansrekening. De financiële consequenties betekenen een structurele verhoging van de afvalstoffenheffing met € 10,14 vanaf 2022.

In onderstaande tabel staat het effect van de gevraagde investeringen op de afvalstoffenheffing de komende jaren weergegeven.

Afvalstoffenheffing	2020	2021	2022	2023	2024
Verhoging door maatregelpakket 1			10,14	€ 0,12 ³	€ 0,12

Tabel 5 Effect maatregelpakket 1 + uitbreiding milieupark op afvalstoffenheffing

Wij vragen de gemeenteraad akkoord te gaan met het totale investeringsbedrag van € 2.288.719 met een jaarlast van € 574.356 om circulaire verwerking van afval te bevorderen. Dit betekent met ingang van 2022, rekening houdend met het bedrag van de al in de afvalstoffenheffing opgenomen beschikbaar gekomen vervangingsinvestering, een verhoging van € 10,14 van de afvalstoffenheffing per huishouden per jaar.

³ Bedrag wordt veroorzaakt door ieder jaar 10 ondergrondse containers te vervangen.

11. UITVOERING EN PLANNING

Tijd	Actie
2020	
Juni 2020	Start campagne 'Drenthe geeft door!', looptijd twee jaar.
Eind 2020	Resultaten opdracht onderzoek mogelijkheden alternatieve energie uit bioafval Assen.
2021	
Januari 2021	- Inzamelen van oud papier en karton eens per vier weken. - Inzamelen van GFT afval eens per twee weken, ook in december, januari en februari.
Begin 2021	Start gescheiden afvalzameling bij scholen en verenigingen (na raadsbesluit en bezwaarperiode).
Begin 2021	Start onderzoek consequenties inzameling luiermateriaal. 1. Voorbereiding gezamenlijke aanbesteding inkoop luierreclycling. 2. Participatietraject inzameling luiermateriaal rol kinderdagverblijven/verpleeghuizen.
Begin 2021	- Uitschrijven aanbesteding aanschaf 250 containers voor GFT bij appartementen. De containers kunnen bij beschikbaarheid in gebruik worden genomen. - Inkoop aanrechtbakjes ten behoeve van GFT-inzameling appartementen.
Begin 2021	Realiseren uitbreiding Milieupark.
Medio 2021	Besluit aanwijzing luiermateriaal als aparte afvalstroom.
2023	
Medio 2023	Evaluatie PMD-GFT scholen en verenigingen.
2023	- Mogelijke start inzameling en recycling van luiers. - Mogelijk invoeren aanpassing frequentie inzameling restafval.

Tabel 6 Uitvoering en planning

12. COMMUNICATIE

12.1 Intern

- Voor de invoering van gescheiden inzameling bij scholen en verenigingen zijn afspraken gemaakt met medewerkers van sport, onderwijs en het sociaal domein om in contact te komen met verenigingen en scholen. Op deze manier stemmen we van te voren af of en hoe zij betrokken willen en kunnen worden. Rijkswaterstaat biedt de mogelijkheid om informatieavonden over dit onderwerp te organiseren.
- Er wordt een bijeenkomst georganiseerd met (medewerkers van) het KCC en de afvalcoaches. Deze bijeenkomst staat in het teken van halen en brengen. Welke tips hebben de collega's voor Team Reiniging en hoe kunnen de collega's van het KCC en de afvalcoaches bijdragen aan de Uitvoeringsagenda.

12.2 Gemeenteraad

- Na het collegebesluit om de uitvoeringsagenda en het maatregelenpakket 1 in te voeren en voordat aan de raad wordt gevraagd om een besluit te nemen over de benodigde investering en de afvalscheiding bij scholen en verenigingen organiseren we een informatieavond voor de raad.

12.3 Communicatie naar de inwoners op maat

- Communicatie op maat per type inwoner. Er zijn drie verschillende type inwoners als het om afval scheiden gaat (zie onderstaande tabel). We zorgen in de communicatie voor een mix aan boodschappen. De typen hieronder hebben betrekking op het gedrag van afval scheiden. Daarnaast zijn er verschillende inwoners als het gaat om gezinnen met jonge kinderen, jongeren, ondernemers, senioren, alleenstaanden etc. We zorgen in de communicatie-uitingen ook voor een representatieve afspiegeling van de inwoners in Assen.

Type inwoners	Huidig gedrag	Gewenst gedrag	Communicatieboodschap
Doeners	Scheiden veel afval	Doorgaan met huidige gedrag	Laten zien hoeveel % van de Assenaren al afval scheidt en hier een compliment voor geven
Groeiers	Scheiden gedeeltelijk afval	Doorgaan en uitbreiden van scheiden van afval	Interessante tips delen over hoe je afval vermindert of hoe je nog beter en makkelijker kunt scheiden
Onwetenden & afwijzers	Scheiden hun afval niet of nauwelijks	Überhaupt afval gaan scheiden	Tegenargumenten weerleggen. Bijvoorbeeld het argument dat alles toch op een hoop komt. Kijkje achter de schermen bieden bij een afvalverwerker bijvoorbeeld

Tabel 7 Type inwoners afvalscheidingsgedrag

- De bestuursadviseur en communicatieadviseur beoordelen welke elementen uit de 'Uitvoeringsagenda 2021-2025 verder op weg naar een circulaire verwerking van afval in Assen' via welke medium het best gecommuniceerd kunnen worden. Het ene onderwerp zal geschikt zijn voor een persbericht, het andere voor een bericht op social media.

12.4 Uitgangspunten voor de communicatie

- Daar waar kan sluiten we aan bij de campagne Drenthe geeft Door en maken we gebruik van de beschikbare communicatiemiddelen.
- Storytelling. We laten inwoners hun ervaring delen met andere inwoners over de veranderende frequentie. Bijvoorbeeld dat het eerst even wennen was, maar dat het wel lukt met de lagere frequentie.
- Participatie. Bij luiერrecycling is het interessant om van kinderdagverblijven en verpleeghuizen te horen of zij een rol zien voor zichzelf bij de inzameling of niet. Dit gaat van start zodra het besluit om luiers apart in te zamelen is genomen.

- Resultaten delen. De maatregelen staan in relatie tot elkaar en dienen allemaal het doel 100 kg restafval per inwoner. Als we kunnen delen dat de maatregelen werken dan zijn inwoners meer geneigd om mee te blijven werken.

12.5 Kernboodschap

De totale hoeveelheid afval zal de komende jaren niet verminderen. De consumptie neemt immers nog steeds toe. De gemeente Assen heeft echter wel als ambitie dat elke inwoner van Assen maar 100 kg restafval per jaar heeft. We weten dat we dat kunnen halen omdat blijkt dat ongeveer 2/3 van het restafval toch recyclebaar was. Om dat doel te halen is een aantal maatregelen nodig. Die verschillende maatregelen hangen met elkaar samen.

12.6 Communicatie acties en planning

Moment	Actie
2020	
18 juni	Start campagne Samen geven we Drenthe door!, looptijd twee jaar.
Najaar 2020	Informatieavond voor gemeenteraad over Uitvoeringsagenda.
Najaar 2020	Persoonlijke benadering scholen en verenigingen peiling interesse, daarna informatiebijeenkomsten (fysiek en/of digitaal) over gescheiden inzameling.
Oktober 2020	- Interne sessie KCC en Afvalcoaches. - 4 social media posts over afval scheiden in de gemeente Assen. - 2 keer een bericht (tip) in de berichten van de Brink over afval scheiden.
Oktober 2020	- Start communicatie frequentie oud papier en karton en GFT (Social Media, BvdB). - Interviews met inwoners integreren in deze campagne en aansluiten bij 'Drenthe Geeft door'. - 4 social media posts over afval scheiden in de gemeente Assen. - 2 keer een bericht (tip) in de berichten van de Brink over afval scheiden.
November / december 2020	- Intern communiceren over de resultaten onderzoek mogelijkheden alternatieve energie uit bioafval. - Spread in Berichten van de Brink waarin we inwoners van Assen weer bedanken voor afval scheiden. We kunnen dan ook weer tips geven over afval scheiden. - 4 social media posts over afval scheiden in de gemeente Assen.
2021	
Eerste helft 2021	- Participatietraject luiermateriaalinzameling, in gesprek met kinderdagverblijven en verpleeghuizen. - Start gescheiden afvalinzameling scholen en verenigingen (na raadsbesluit en bezwaarperiode). Maandelijks - 4 social media posts over afval scheiden in de gemeente Assen. - 2 keer een bericht (tip) in de berichten van de Brink over afval scheiden.
In de loop 2021	- Na besluit college communiceren over inzameling van luiermateriaal. - Reguliere communicatiemiddelen plus nieuwe kanalen zoals huisartsen, verpleeghuizen, kinderdagverblijven etc.
2022	
Medio 2023	- Communicatie over effect van gescheiden afvalinzameling PMD-GFT scholen en verenigingen. Maandelijks - 4 social media posts over afval scheiden in de gemeente Assen - 2 keer een bericht (tip) in de berichten van de Brink over afval scheiden
2023	
Medio 2023	Communicatie start recycling luiermateriaal.

Tabel 8 Communicatie acties en planning